

מחזור נוסף יוצא לדרך: הזמנה להצטרפות

חלק חשוב בהכשרת תלמידי המחקר הוא התקשורת האינטלקטואלית והמחקרית עם דוקטורנטים אחרים מחוץ למסגרת הלימודים הפורמאלית. על מנת לסייע במטרה זו יזמנו את "לימוד בחברותא": קבוצות דיון של דוקטורנטים המיועדות לעודד את הפעילות האקדמית המחקרית והאינטלקטואלית הבין-תחומית מחוץ למסגרת ההוראה.

הפרויקט פועל במסגרת ניסויית החל משנת תשס"ט ויוצא עתה בקול קורא להצטרפות ל-9 קבוצות חדשות ול-7 קבוצות ממשיכות של דוקטורנטים. עד כה הוקמו כ-50 קבוצות דיון בנושאים שהוצעו על ידי הדוקטורנטים במדעים העיוניים. כל קבוצת דיון מצופה לכלול בין 5 ל-12 דוקטורנטים המגיעים, במידת האפשר, מקשת רחבה של תחומים ודיסציפלינות ולערוך כ-12 מפגשים בשנה. דו"חות שוטפים ומסכמים על הפעילות יועלו לאתר השיתופי של הפרויקט.

אנו מזמינים אותך להצטרף ולעקוב אחר פעילותינו באתר הפרויקט: <http://limudchevruta.huji.ac.il>

וועדת היגוי "לימוד בחברותא"

ד"ר אורלי שנקר, פרופ' מוחמד חאג' יחיא, גב' תמר ברנבלום, פרופ' יוסי גרפינקל, פרופ' דוד לוי-פאור, ד"ר לימור שיפמן, פרופ' גיא דוידוב וד"ר ניקול הוכנר (יו"ר).

הקבוצות הזכות לשנת תשע"ד

- **רגולציה במבט אינטרדיספלינארי – להסתכל על הרגיל בעיניים לא רגילות**
בראשות אפרת דסקל ורנית גרוסאוג
 - **אמנים ובעלי מלאכה במבט מתודולוגי**
בראשות ליאת נאה ורחל קן-קרנין
 - **חקר האלימות**
בראשות ניווין עלי סאלח דראושה ואדים מסארווה
 - **מה עושים עם תיאוריה ביקורתית?**
בראשות ניר ברק
 - **המבקר: קווים לדמותה של פרסונה בתרבות העברית או "אבל מי יבקר את המבקרים?"**
בראשות, דינה ברדיצ'בסקי וליאור ליבמן
 - **מחקר ניסויי בפסיכולוגיה וקוגניציה**
בראשות ורוניקה דודרב
 - **שיטות מתקדמות בהדמיה מוחית תפקודית**
בראשות מורן ישראל ותמר קולודני
 - **חקר האוכלוסייה הפלסטינית בישראל**
בראשות רנא אסעיד
 - **דורשים משמעות בתיאוריה המוסדית**
בראשות מרב מגדל-פיקר
-
- **An interdisciplinary approach to regulation – how to regulate the regulators?**
Group coordinator Ranit Grossaug and Efrat Daskal
 - **Artists and craftsmen in a methodological view**
Group coordinator Liat Naeh and Rachel Caine
 - **Researching violence among children and youth**
Group coordinator Adeem Massarwa and Niveen Ali Saleh
 - **Research group in political theory**
Group coordinator Nir Barak
 - **The critic: characterizing a persona in Hebrew literature or 'But ho will criticize the critics'?**
Group coordinator Dina Berdichevsky and Lior Libman
 - **Experimental research in psychology and cognitive sciences**
Group coordinator Veronica Dudarev
 - **Functional magnetic resonance imaging**
Group coordinator Tamar Kolodny and Moran Israel
 - **The Palestinian society**
Group coordinator Rana Es'eed

הקבוצות הממשיכות

- **סוגיות ודילמות במחקר אתנוגרפי**
בראשות לינדה יעקב-שדה
- **סוגיות במחקר משולב**
בראשות שלומית פינצ'ובר
- **רגש במבט נוסף**
בראשות ליאת נצר
- **מחקרי הילדות החדשים – מגמות וסוגיות במחקר עם ילדים**
בראשות יואה סורק ורונית שרון
- **כלכלה יישומית**
בראשות סנדרין פיטוסי
- **מסגרות לניתוח אינטראקציות למידה**
בראשות רותם עבדו ובנצי סלקמון
- **העיר בארץ ישראל**
בראשות אבנר אקר, שולמית מילר ואנה גוטגרט
- **Studies institutional theory**
Group coordinator merav picker
- **Issues and dilemmas in ethnographic studies**
Group coordinator Linda Jakob
- **Issues in mixed method research**
Group coordinator Shulamit pinchover
- **Emotions: a second look**
Group coordinator Liat Netzer
- **The new childhood studies – issues and trends in the field of child studies**
Group coordinator Ronit Sharon and Yoa Sorek
- **Study and research group in applied economics and adjacent social sciences**
Group coordinator Sandrine Fitoussi
- **Frameworks for analyzing learning interactions**
Group coordinator Rotem Abdu and Benzion Slakmon
- **Cities of ancient Palestine**
Group coordinator Avner Ecker, Shulamit Miller and Anna Gutgarts

קבוצת דיון חדשה

רגולציה במבט אינטרדיסציפלינרי – להסתכל על הרגיל בעיניים לא רגילות

השיטה הרגולטורית, כשיטה פוליטית ואדמיניסטרטיבית להסדרת פעולת השוק בידי סוכנויות ייעודיות עצמאיות החלה לקרום עור וגידים בארצות הברית של סוף המאה ה-19. עם זאת, בישראל התפתחה השיטה הרגולטורית רק בעשורים האחרונים וחקר הרגולציה החל לצבור תאוצה בעשור האחרון.

דוקטורנטיות לתקשורת, כל אחת מאיתנו בוחנת כיצד רגולציה משפיעה על התרבות הטלוויזיונית ומכאן שאנו מתמקדות אך ורק בזווית זו של הנושא. לפיכך, אנו שואפות להקים קבוצה שתחקור את הנושא בראייה אינטרדיסציפלינרית בה ייטלו חלק סטודנטים אשר עוסקים בחקר הנושא מתחומי ידע אחרים כגון משפטים, כלכלה, מדע המדינה או מדיניות ציבורית. אנו מאמינות שחקר הנושא מהיבטיו השונים יסייע למשתתפי ומשתתפות הקבוצה לגבש נקודת מבט רחבה ומעמיקה יותר על הרגולציה.

מקור המונח רגולציה (ובעברית אסדרה) הינו לטיני ומשמעותו המילולית היא להפוך לרגיל, להסדיר או לקיים בשגרה. אנו מקוות שהקבוצה שלנו תוכל להסתכל על הרגיל, השגרתו, הקיים והמסודר בעיניים לא רגילות ומי יודע מה נוכל לראות?

הקבוצה תיפגש פעם בחודש בימי שלישי וכל מפגש יוקדש לדיון במקרה מבחן אחר של רגולציה אשר יוצג על ידי אחד המשתתפים תוך בחינת הסוגיות הבאות: ניתוח ביקורתי של החוקים והתקנות הרגולטוריות, הערכת אופן תפקודם המעשי של המנגנונים הרגולטוריים והסתכלות השוואתית על מנגנוני רגולציה דומים במדינות אחרות. בסיום השנה אנו מתכננות לערוך כנס דוקטורנטים קצר שבו יוכלו משתתפי הסדנה להציג את עבודותיהם.

ראשי הקבוצה:

אפרת דסקל, המחלקה לתקשורת ועיתונאות

efrat.daskal@mail.huji.ac.il

רנית גרוסאוג, המחלקה לתקשורת ועיתונאות

ranitg@gmail.com

קבוצות זוכות

תשע"ד

- רגולציה במבט אינטרדיסציפלינרי – להסתכל על הרגיל בעיניים לא רגילות, בראשות אפרת דסקל ורנית גרוסאוג
- אמנים ובעלי מלאכה במבט מתודולוגי, בראשות ליאת נאה ורחל קן-קריינין
- חקר האלימות, בראשות ניווין עלי סאלח דראושה ואדים מסארווה
- מה עושים עם תיאוריה ביקורתית?, בראשות ניר ברק
- המבקר: קווים לדמותה של פרסונה בתרבות העברית או "אבל מי יבקר את המבקרים?", בראשות, דינה ברדיצ'בסקי וליאור ליבמן
- מחקר ניסויי בפסיכולוגיה וקוגניציה, בראשות ורוניקה דודרב
- שיטות מתקדמות בהדמיה מוחית תפקודית, בראשות מורן ישראל ותמר קולודני
- חקר האוכלוסייה הפלסטינית בישראל, בראשות רנא אסעיד
- דרשים משמעות בתיאוריה המוסדית, בראשות מרב מגדל-פיקר

תופעת האלימות מהווה בעיה חברתית רצינית שמחמירה בשנים האחרונות. תופעה זו מעסיקה חוקרים ואנשי מקצוע שונים לאור השלכותיה הקשות על רווחתו הנפשית והחברתית של הפרט. במהלך שנה אקדמית זו אנו מארגנים קבוצת לימוד אשר מיועדת לדוקטורנטים אשר חוקרים את תופעת האלימות, בקרב אוכלוסיות שונות. הקבוצה תעסוק בתיאוריות השונות אשר עוסקות באלימות בקרב בני נוער וילדים, ובשיטות המחקר בתחום זה.

קבוצה זו תהיה פתוחה לדוקטורנטים מחוגים שונים, מדעי הרוח והחברה, החינוך, משפטים וקרימינולוגיה ועבודה סוציאלית. מטרת הקבוצה להוות במה לדוקטורנטים אשר חוקרים תחום זה במטרה להעשיר את הלמידה האישית ולעודד למידה קבוצתית בין המשתתפים. השתתפות דוקטורנטים מדיסציפלינות שונות תתרום להרחבת גוף הידע התיאורטי והמחקרי בתחום, ותעודד חשיבה ביקורתית ופיתוח דיון מנקודות מבט שונות.

במהלך מפגשי הקבוצה, חומר הקריאה ייבחר על פי העניין של משתתפי הקבוצה, וכל אחד ממשתתפי הקבוצה יציג את החומר שנבחר על ידו בפני הקבוצה ויארגן דיון סביבו. הקבוצה תהווה מקום לשיח וללימוד משותפים של הנושא, בה המשתתפים יוכלו להעלות סוגיות אשר נוגעות למחקרים שלהם. הקבוצה תתקיים פעם אחת בחודש למשך שעה וחצי.

דוקטורנטים אשר מוצאים עניין בנושא מוזמנים להצטרף לקבוצה.

ראשי הקבוצה:

אדים מסארווה, ביה"ס לעו"ס ולרווחה חברתית

adeem.massarwa@mail.huji.ac.il

ניווין דראוושה, ביה"ס לעו"ס ורווחה חברתית

nevosh78@gmail.com

קבוצת דיון חדשה

אמנים ובעלי מלאכה במבט מתודולוגי

שאלת זהותו ונסיבות עבודתו של האמן או בעל-המלאכה בזמנים עברו מעוררת קשיים רבים, בפרט כאשר אין בנמצא עדויות ארכיאולוגיות או היסטוריות ש"ליו" את יצירת האמנות. קבוצת "אמנים ובעלי-מלאכה במבט מתודולוגי" קוראת לתלמידים מתקדמים מתחומים משיקים כגון ארכיאולוגיה, תולדות האמנות, היסטוריה כללית והיסטוריה של עם ישראל, אנתרופולוגיה וסוציולוגיה, או כל תחום אחר הנוגע לנושא, לקחת חלק ברב-שיח אינטרדיסציפלינרי אודות אמנים ובעלי-מלאכה בתרבויות עתיקות.

במהלך המפגשים נציג מקרי-מבחן מגוונים במטרה לזקק גישות מתודולוגיות שיוכלו לשמש אותנו במשותף. בין השאלות שנעלה: האופן בו נכון לדון בהגדרת המתח שבין 'אמנות' לבין 'מלאכה'; מתי מוצדק לראות אמנים קדומים כ- authors היוצרים לשם ביטוי אישי; כיצד והאם ניתן לזהות טביעת יד של אומן או אסכולה, ובאיזו מידה נכון ליחס יצירות ממוצא גיאוגרפי וכרונולוגי שונה למורשת אמנותית משותפת; באילו אמצעים ניתן להתחקות אחר מעבר מסורות בין בתי מלאכה שונים; כיצד ניתן לאתר עדויות לפטרונות פרטיות, שלטונית או דתית באמנות "אילמת", ובאילו אמצעים ניתן להתחקות אחר סדנאות, אסכולות או גילדות שאינן מתועדות בכתב; בתוך כך נבחן גם את מהימנותם של הכלים הביקורתיים העומדים לרשותנו, ובראשם ההסתמכות על אותו מדד חמקמק וקשה להגדרה - "סגנון".

במהלך השנה נשלב בין כעשרה מפגשי דיון שיתקיימו באוניברסיטה העברית בקמפוס הר הצופים, לבין מספר מצומצם של הרצאות אורח וסדורים.

ראשי הקבוצה:

ליאת נאה, המכון לארכיאולוגיה

liat.naeh@gmail.com

רחל קן-קריינין, החוג לתולדות האמנות

caine.racheli@gmail.com

קבוצת דיון חדשה

המבקר: קווים לדמותה של פרסונה בתרבות העברית או "אבל מי יבקר את המבקרים?"

קבוצת החברותא "המבקר: קווים לדמותה של פרסונה בתרבות העברית", תבקש להציג כיוונים להיסטוריה ותיאוריה של פרסונת 'המבקר' בספרות העברית, על-ידי בחינת מערכת היחסים בין ביקורת הספרות העברית לבין הקנון שלה. הדיון בפרסונת 'המבקר' חורג מניתוח פואטי של טקסטים ספציפיים, המקובל בלימודי הספרות העברית, לעבר שאלות הנוגעות בהקשרים היסטוריים ותרבותיים רחבים. בין השאלות שיהיו מרכזיות בעבודתנו:

- באילו מונחים תיאורטיים יש להבין את תפקידו של שיח הביקורת ביחסו ליצירה הספרותית?
- מהו מקומו ומעמדו של שיח ביקורת הספרות העברית ביחס למציאות החברתית, ומהן הנחות הבסיס הלאומיות, האתניות והמגדריות המכוננות אותו?
- מה בין הממד הפואטי לממד הפוליטי בתהליכי הקנוניזציה הדומיננטיים בתולדות הספרות העברית והיכן נמצא 'המבקר' בהקשר זה?
- ביקורת כספרות, הספרות כביקורת: האם לא הגיעה השעה לערער על הדיכוטומיה המסורתית בין שתי הסוגות ולגשת אל הביקורת כטקסט ספרותי ואל הספרות, בתורה, כפרקטיקה ביקורתית?

ביקורת פרסונת 'המבקר' מזמנת גם לנו, חוקרי הספרות, דרך לחשוב יחד, לשאול שאלות, להתלבט, להתמודד עם דילמות, להגדיר עקרונות ולגבש חזון ביחס לעצם העיסוק שלנו, כליו, מטרותיו ונחיצותו.

החלק הראשון של סדרת המפגשים יוקדש להיכרות עם טקסטים תיאורטיים מרכזיים, חיבורי יסוד בהיסטוריוגרפיה של הספרות העברית וטקסטים מכוננים בביקורת הספרות העברית. לכמה מהמפגשים נזמין חוקרים בולטים וכן מבקרי ספרות פעילים לשיחה על הנושאים בהם עוסקת הקבוצה. בחלק השני יציגו משתתפי הקבוצה תוצרי עבודה שיזכו לדיון ומשוב. בסופו של התהליך נבקש להביא לפרסום משותף של המאמרים שנכתוב במסגרת עבודת הקבוצה.

ראשי הקבוצה:

דינה ברדיצ'בסקי, החוג לספרות עברית
dina.doar@gmail.com

ליאור ליבמן, החוג לספרות עברית
lior.libman@mail.huji.ac.il

קבוצת דיון חדשה

מה עושים עם תיאוריה ביקורתית?

תפישות ביקורתיות שונות נשענות על הנחות פילוסופיות נבדלות אשר מהן נובעות מהויות, שיטות ותכליות משתנות. לדוגמה: לעיתים ביקורת מציעה פרשנות אחרת של מצב עניינים נתון ובכך מצביעה על דרכי חשיבה אחרות; ביקורת משמשת גם כאמצעי בקרה על תהליכי מדיניות; ביקורת חברתית ופוליטית לא אחת משמשת ככלי למחאה; ובבסיסה, ביקורת הינה הכושר לשפוט ולייצר הבחנות משמעותיות.

כדוקטורנטים וחוקרים אשר נמצאים בראשית דרכם המקצועית, מושג הביקורת הוא חלק בלתי נפרד מהמחקר והעיון. חשיבה ביקורתית ומתודולוגיות ביקורתיות חוצות דיסציפלינות, ועל אף הבדלים בתחומי העיון- אתגרים משותפים לכל אלו הם להבין – "מה אני עושה כשאני 'עושה' ביקורת" ו"לשם מה הביקורת". תכליות הביקורת לפרקים מתלכדות ולעיתים נפרדות, וההבחנה בין אלו משמעותית לניתוח המחקרי.

בדיון הקבוצתי נתמקד במשמעויות התיאורטיות והמעשיות של הטקסטים השונים למחקר פוליטי וחברתי על גווניו השונים. בשאיפה, הקבוצה תורכב מדוקטורנטים משדות מחקר מגוונים ובכך הדיון יהיה יותר מקיף. אמנם שדות המחקר שונים, אך הדילמות המתודולוגיות הכרוכות בגישות ביקורתיות פעמים רבות מתלכדות. בניתוח הטקסטים נבחין בין הביקורת המובעת בטקסט לבין מהות הביקורת. השאלות המרכזיות שינחו את הקבוצה תהיינה: מהי ביקורת ומהי המתודה הביקורתית? ומה תכלית הביקורת? לאור הטקסט הנדון. במקביל נשאל – מהם גבולות הביקורת? ובאופן כללי – מהם הגבולות התיאורטיים של תיאוריה ביקורתית (אם יש כאלו)?

ראש הקבוצה:

ניר ברק, החוג למדע המדינה
nir.barak@mail.huji.ac.il

קבוצת דיון חדשה

שיטות מתקדמות בהדמיה מוחית תפקודית

השימוש ב-fMRI (functional Magnetic Resonance Imaging) נהיה נפוץ יותר ויותר בקהילייה המדעית לצורך מחקר שאלות מתחומים שונים. באוניברסיטה העברית בפרט, מאז רכישתו של סורק fMRI ותחילת פעילותו השוטפת בגבעת רם בתחילת 2013, חל גידול במספר החוקרים והסטודנטים העושים שימוש בכלי זה.

קבוצת הדיון תעסוק בהיבטים תיאורטיים, מתודולגיים ואפליקטיביים של השימוש ב-fMRI ככלי למחקר קוגניטיבי. מטרת הקבוצה לאפשר לדוקטורנטים העושים שימוש בסורק מסגרת קבועה של לימוד עמיתים, שבה נרחיב ונעמיק בנושאים רלוונטיים. בין היתר בכוונתנו לדון בפרמטרים הפיזיקליים המשפיעים על הסיגנל הנקלט ובאפשרויות השליטה בהם, בתהליכי הניתוח הראשוניים להפרדת אות מרעש, בפרדיגמות ניסוייות שונות על יתרונותיהן וחסרונותיהן, ובשיטות של סטטיסטיקה היסקית ההולמות את הנתונים. בנוסף, על פי הצורך, ייקבעו מפגשים שבהם יתאפשר לחברי הקבוצה להציג את מחקריהם האישיים – בשלבי התכנון ובשלבי הביצוע – ולקבל משוב וייעוץ מחברי הקבוצה האחרים.

המפגשים ייערכו פעם בחודש, ובכל מפגש ייערך דיון סביב חומר קריאה שיישלח מראש, בהנחיית אחד מחברי הקבוצה. מוזמנים להצטרף לקבוצה סטודנטים שמבצעים מחקר ב-fMRI, וכן סטודנטים המעוניינים לעסוק בכך בעתיד הקרוב והם בעלי רקע כלשהו בתחום.

ראשי הקבוצה:

תמר קולודני

tamar.kolodny@gmail.com

מורן ישראל

morani.israel@gmail.com

קבוצת כתיבה חדשה

מחקר ניסויי בפסיכולוגיה וקוגניציה

בקבוצת כתיבה וביקורת עמיתים זו משתתפים אנשים מתחומים שונים בפסיכולוגיה ובקוגניציה. נושאי המחקר של החברים בקבוצה כוללים קבלת החלטות, קשב, למידה, רגש, תהליכים לא מודעים וכו'. מטרת הקבוצה היא לאפשר לדוקטורנטים להציג את מחקריהם (מאמרים, מצגות, הצעות מחקר ואפילו הצעות לניסויים חדשים) תוך קבלת ביקורת מעמיתיהם.

מפגשי הקבוצה יתקיימו פעם בשלושה שבועות. בכל מפגש נדון בטקסט שכתב אחד מחברי הקבוצה. לפני המפגש כל אחד מהחברים מתבקש לקרוא את הטקסט ולשלוח את הערותיו לכותב. במהלך המפגש, הכותב מנחה את הדיון ומעלה סוגיות עליהן הוא מעוניין לדון עם שאר החברים.

קבוצה זו היא המשכה של קבוצת מחקר ניסויי קוגניטיבי וחברתי (ראש הקבוצה עשהאל סקלר), שהיא המשכה של קבוצת מחקר התנהגותי אמפירי (ראש הקבוצה שהם חשן-הלל).

ראש הקבוצה:

ורוניקה דודרב, המחלקה לפסיכולוגיה

veronica.dudarev@mail.huji.ac.il

הקבוצה עוסקת בתיאוריה המוסדית (Institutional Theory), שקנתה אחיזה במגוון דיסציפלינות. מוסדות הם מבנים, פרקטיקות ומערכות משמעות הנלקחים כמובנים מאליהם ומבנים את תפיסת המציאות והפעולה של ארגונים ופרטים. הטענה המרכזית היא שאנשים וארגונים נענים לתכתיבים המוסדיים על מנת לקבל לגיטימציה מן הסביבה.

במפגשים אנו נעים בין התיאורטי לאמפירי, ובין האקדמיה לשדה. אנו מנסים למצוא את האיזון בין מקרה המבחן הייחודי לכל אחד מאתנו, לבין המכנה המשותף שלנו - התיאורטי.

אנו מכוונים לתרומה האנליטית של מחקרנו לתיאוריה המוסדית. לשם כך אנו מעמיקים במאמרים עדכניים - תיאורטיים ואמפיריים - בתיאוריה המוסדית, תוך מחשבה אודות האופנים בהם המחקרים שלנו מתכתבים עימם. לצד זאת, אנו מבררים את המשמעות הפרקטית שיכולה להיות למחקר שלנו על שדה המחקר בו אנו פועלים. בהקשר שלנו הכוונה היא לדיון באפשרויות של שינוי הסדר המוסדי כפי שבא לידי ביטוי בשינוי חברתי או שינוי מדיניות. לבסוף כחברותא, אנו עוסקים גם בברור המשמעות ובתהליכים רפלקסיביים אודות התפקיד שלנו כחוקרים הפועלים אף הם בתוך מוסד בעל איכויות הנלקחות כמובן מאליו: האקדמיה, תוך מפגש עם החוויות הסובייקטיביות שלנו כמו גם האינטרפרטציה האישית שלנו למוסד זה.

הקבוצה כוללת כעשרה משתתפים מתחומים שונים, ביניהם מנהל עסקים, סוציולוגיה ומשפטים.

ראש הקבוצה:

מרב מגדל-פיקר, ביה"ס למנהל עסקים

merav.picker@gmail.com

קבוצת דיון ומחקר חדשה

חקר האוכלוסייה הפלסטינית בישראל

התהליך החברתי שאותו חווה החברה הפלסטינית בעשורים האחרונים הינו תהליך חברתי עמוק ועימו גם שינויים תרבותיים, זהותיים ודתיים, הן ברמה הפרטנית והן ברמה הקולקטיבית. בעקבות כך, ועל אף היותה עדיין חברה מסורתית, ניתן לזהות בקרב אוכלוסייה זו הטרוגניות בכל הרבדים שהוזכרו. שינויים אלו והטרוגניות האוכלוסייה מביאים לא מעט חוקרים לבחון את השינויים שהתרחשו בתחומים השונים.

חקר החברה הפלסטינית בישראל מלווה בסוגיות ואתגרים, חלקם מתייחסים לייחודיות של האוכלוסייה כמיעוט אתני במדינת רוב; מיעוט המאופיין בשוני תרבותי, חברתי, דתי ועוד. לעיתים החוקר נאלץ להתמודד עם דילמות אתיות הקשורות לייחודיות האוכלוסייה.

מטרת קבוצה זו לאפשר דיון ושיח אודות הסוגיות העולות בתהליך חקר החברה הפלסטינית בישראל בדיסציפלינות שונות תוך למידה הדדית ומשותפת. הקבוצה תתמקד בסוגיות בחקר החברה הפלסטינית בישראל, שיטות המחקר, סוגיות ואתגרים ייחודיים בחקר אוכלוסייה זו.

קבוצה זו תהיה פתוחה לכלל הסטודנטים החוקרים אוכלוסייה זו במדעי הרוח, מדעי חברה, עבודה סוציאלית וחינוך. במסגרת פעילות הקבוצה, חברי הקבוצה ייפגשו אחת לחודש. המפגשים יכללו דיון בסוגיות ובאתגרים איתם מתמודדים החוקרים בתחום, למידה וקריאת מאמרים בנושא ואירוח חוקרים המתמחים בחקר החברה הפלסטינית. כמו כן, קבוצה זו היא קבוצת למידה משותפת ובמסגרתה הדוקטורנטים יציגו את עבודות המחקר שלהם.

ראש הקבוצה:

רנא אסעיד, ביה"ס לעו"ס ולרווחה חברתית

rana.eesed@mail.huji.ac.il

קבוצת דיון

רגש במבט נוסף

המחקר האקדמי הנוגע לחוויה רגשית וויסות רגשות נמצא במגמה של התרחבות מתמדת. השאלות הנשאלות כיום בתחום נעות בין הפרטני לקבוצתי ולתרבותי, ודנות בין היתר בקשרים שבין רגש למוסר, קבלת החלטות יחסים בינאישיים בינ-תרבותיים לאומיים ועוד. חוקרים מתחומים רבים ושונים עוסקים בשאלות אלו ואף שואלים שאלות דומות וקשורות אך החיבורים שיכולים להתקיים ביניהן אינם מתממשים בשל נתק הקיים בין הדיסציפלינות השונות.

קבוצה זו הוקמה במטרה לגשר על הפערים הללו. בפעילות הקבוצה נשאף להגדיל את החשיפה שלנו למחקר מתחומים שונים, וליצור חיבור ודו שיח בין חוקרים צעירים שעולם התוכן וההשכלה המחקרית שלהם מגיעים מדיסציפלינות שונות. הקבוצה תעסוק בתיאוריה ובמחקר אמפירי הקשורים ברגש. במפגשי הקבוצה נערוך דיון ביקורתי במאמרים מרכזיים שיוצגו ע"י חברי הקבוצה ויעסקו בנושאים הקרובים לתחום המחקר שלהם. בסופה של כל פגישה נעלה לדיון את הקשרים שבין המאמר לבין עבודתם של המציגים. בנוסף לכך השנה תעסוק הקבוצה גם במאמרים פרי עטם של חברי הקבוצה עצמם.

הקבוצה נועדה להוות מרחב בו יכלו חוקרים המתעניינים בתחומים דומים לקבל פידבק על עבודתם, לחלוק ולהעשיר את הידע שלהם, ולאתגר את אופני החשיבה והניתוח שלהם באמצעות דיון פתוח שינהלו ביניהם.

ראש הקבוצה:

ליאת נצר, החוג לפסיכולוגיה
liat.netzer@mail.huji.ac.il

קבוצת דיון

סוגיות במחקר משולב

מחקר משולב (Mixed Method Research) הינו מחקר המשלב את שתי הפרדיגמות המרכזיות במדעי החברה והחינוך, המחקר הכמותי והמחקר האיכותני, במסגרת מחקר אחד. בכך הוא מתכוון לנטרל את החסרונות של כל פרדיגמה מחקרית ולנצל את היתרונות של כל אחת מהן, ולתת תמונה מחקרית מעמיקה, רחבה ועשירה יותר.

שימוש במחקר המשולב במדעי החברה החל בשנות החמישים של המאה העשרים, ומאז קרנו הלכה ועלתה. למרות זאת, המחקר המשולב עדין דחוק לקרן הפינה ביחס לשיטות המחקר המסורתיות, וכמעט ואינו נלמד באוניברסיטה.

העוסקים במחקר משולב נדרשים לחשיבה שונה ויצירתית ונתקלים באתגרים שונים, הן בשלב תכנון המחקר, הן בשלב איסוף הנתונים, והן בשלבי ניתוח הנתונים וכתירתם. תהליך זה עלול להיות תהליך בודד וקשה, ומטרת הקבוצה היא לספק מרחב למידה שיתופי אשר יקל את ההתמודדות עם קשיים אלו.

הקבוצה פועלת זה שנה שנייה, ותכלול דוקטורנטים ממדעי החינוך, החברה והעבודה הסוציאלית, העורכים דוקטורט בשיטת המחקר המשולב. השנה תפעל הקבוצה כקבוצת כתיבה וקריאה, כאשר לקראת כל פגישה ישלח אחד מחברי הפגישה טקסט כלשהו עליו הוא עובד (הצעת מחקר, מאמר, פרק מהמחקר), חברי וחברות הקבוצה יעברו על החומר לפני הפגישה, ובפגישה נדון בחומר הכתוב ונעזר זה לזו בכתיבת ועריכת הטקסט, תוך התמקדות בשילוב המתודולוגיות האיכותניות והכמותיות בשלב הכתיבה של סקירת הספרות, הממצאים והדיון.

ראש הקבוצה:

שולמית פינצ'ובר, ביה"ס לעבודה סוציאלית ורווחה חברתית
shulamit.pinchover@mail.huji.ac.il

עיון התאוריה הכלכלית במציאות של המשק המקומי, מהווה אתגר משמעותי עבור סטודנטים וחוקרים כאחד. עובדה זו הוצפה והודגשה במיוחד, במהלך ואחרי "המחאה החברתית" בשנים 2011/12. עם זאת, מעט חומר ומאמרים אקדמיים זמינים, מתארים כראוי את הדרך בה כלים כלכליים עשויים (או לא) לתרום לניתוח המצב הכלכלי הנוכחי בישראל.

מחקר בתחום זה ניזון בעיקר מההוויה הסוציו-כלכלית הצפון האמריקנית (בסיסי נתונים זמינים, נהלים ששררו בשווקים בצפון אמריקה, גישות המבוססות על מבנה שוק תחרותי לעומת מבני שווקים בהם קיימת אינטראקציה בין גורמים מעטים). בנוסף, מודלים כלכליים קלסיים עליהם מחקר זה מתבסס, לוקחים מעט בחשבון את השינויים המבניים שהוטלו בשנים האחרונות, על ידי רשתות חברתיות - בין אם הן ממוחשבות או לא, וזהות חברתית של הסוכנים הכלכליים, על התנהלות חברתנו, וכלכלתנו.

בשאיפה לצמצם פערים אלו, הוקמה הקבוצה. במהלך שנת פעילותה הראשונה סקרה קבוצת המחקר את הספרות הרלוונטית לניתוח שוק הדיור, ושוק ההון בישראל של שנות ה-2000. זאת בהתבסס על סקירות ספרות של חברי הקבוצה ויישום הכלים התאורטיים לניתוח הסוגיות שהועלו במהלך שנת הפעילות הראשונה. בהמשך הדרך הקבוצה מתעתדת לחקור את הנושאים דיור בר השגה ומשמעותו על מדיניות ציבורית בישראל וריכוזיות בשווקים הפיננסיים בישראל ובעלי שליטה.

ייתכן ותוצרי מחקרנו יוצגו בפרסום/סמינר משותף (על פי קצב התקדמות הקבוצה), המיועד להציף את יכולתם של כלים כלכליים לשרת מטרת של רווחה חברתית בישראל.

סטודנטים מהדיציפלינות הבאות: כלכלה/מנהל עסקים, סוציולוגיה, מדיניות ציבורית מוזמנים להצטרף לקבוצה.

ראש הקבוצה:

סנדרין פיטוסי, ביה"ס למנהל עסקים
fitoussis@bezeqint.net

מחקרי הילדות החדשים – מגמות וסוגיות

במחקר עם ילדים

בשנים האחרונות חדרו לשיח המחקרי אודות ילדים פרדיגמות מחקריות ותיאורטיות חדשות. בניגוד לפרדיגמות המחקר המסורתיות, שראו בילדים במשך שנים רבות כאובייקטים לצפייה ולמחקר והתמקדו במבוגרים כמקור המידע אודות חייו של הילד ורווחתו, הפרדיגמות החדשות רואות בילד כמקור מידע מהימן אודות חייו וכסובייקט בתהליך המחקר, ולפיכך מאמינות שיש לשתף את הילד במחקרים הבוחנים את חייו ורווחתו. "מחקרי הילדות החדשים" צמחו בעקבות התפתחות התנועה לזכויות הילד בעולם, וכן בעקבות התפתחות "הסוציולוגיה החדשה של הילדות", תפיסה תיאורטית הרואה בילדות כשלב חיים נפרד ואת הילדים כבני אדם בהווה.

מטרתה של קבוצת הדיון הנוכחית היא להעמיק בסוגיות תיאורטיות ומתודולוגיות עדכניות אלה הנוגעות למחקר עם ילדים. השאיפה היא להקים קבוצה רב תחומית שתאגד סטודנטים מתחומי מחקר מגוונים: חינוך, עבודה סוציאלית, פסיכולוגיה, סוציולוגיה, תקשורת ועוד, שהמשותף לכולם הוא מחקרים עם ילדים. הקבוצה מיועדת לסטודנטים שעורכים מחקרים עם ילדים (באופן ישיר או עקיף).

הקבוצה תפעל במספר מישורים: ראשית, המשתתפים יחשפו להרצאות של חוקרים בכירים מהארץ ומחו"ל בתחום של מחקרי הילדות החדשים. שנית, במהלך השנה הסטודנטים ילמדו ויחקרו באופן עצמאי נושאים תיאורטיים ומתודולוגיים שונים הנוגעים למחקר עם ילדים, יכינו סקירת ספרות קצרה בנושא ויצגו את החומרים בפני הקבוצה. שלישית, הקבוצה תאפשר לסטודנטים להציג את עבודותיהם המחקריות.

המפגשים יתקיימו בימי רביעי אחת לחודש.

ראשי הקבוצה:

יואה סורק, ביה"ס לעבודה סוציאלית ורווחה חברתית
YoaL@jdc.org.il

רונית שרון, ביה"ס לעבודה סוציאלית ורווחה חברתית
ronitsharon11@gmail.com

במהלך אלפיים ויותר השנים האחרונות, ערי הארץ היו נתונות לזעזועים פוליטיים תכופים שהתלוו לכיבושו של האזור בידי כוחות שונים. עם זאת, דווקא הודות לנסיבות היסטוריות וגיאו-פוליטיות אלה, ערי המרחב הסורי-ארץ ישראלי היו מוקד למפגש מתמיד בין בני תרבויות ודתות שונות. השפעות הלניסטיות, רומיות, אירופאיות ומזרחיות כולן מהוות רקע שהניב גיוון ועושר תרבותיים הראויים לבחינה מעמיקה שתחצה גבולות דיסציפלינריים. נבקש ללמוד על אודות ערי הארץ מזוויות שונות ומחדשות, בעזרת חוקרים מתחומים מגוונים, כגון סוציולוגיה, אנתרופולוגיה, תולדות האמנות, ארכיאולוגיה, היסטוריה, גיאוגרפיה ועוד.

פעילות הקבוצה תתמקד בהתפתחות עירונית ותרבות חומרית, והאופן בו אלה משקפות שיטות שלטון שונות. נבקש לבחון האם קיימת יד מכוונת מאחורי התפתחות עירונית בתקופות אלה, ואם כן, כיצד היא פועלת, וכיצד היא משתלבת עם פעילותן של אליטות עירוניות. במקביל נבקש לבחון את האינטראקציות הבין-תרבותיות בערים הן באופן סינכרוני והן באופן דיאכרוני: דהיינו לא רק השינוי שמתרחש בערים בתפר ההיסטורי שבין תקופות שונות והתרבויות שמזוהות עמן, אלא גם האופן בו בני תרבויות שונות באו במגע אלה עם אלה במרחב העירוני בכל תקופה נתונה, וכיצד קשרים הדדיים אלה השפיעו על העיר ועיצובה.

על אף ההתמקדות במרחב הגיאוגרפי של אזורנו, נברך על השתתפותם של חוקרים העוסקים בתרבות עירונית בתקופות ואזורים נוספים. את הסוגיות השונות שתעמודנה לדיון נבקש לבחון בפגישות בין כותלי האוניברסיטה ובסירים מחוצה לה.

ראשי הקבוצה:

אבנר אקר, החוג לארכיאולוגיה ולימודים קלאסיים
שולמית מילר, החוג לארכיאולוגיה
אנה גוטגרץ-וינברגר, החוג להיסטוריה

chevruta.cities@gmail.com

קבוצת דיון

מסגרות לניתוח אינטראקציות למידה

מדעי הלמידה מבקשים להבין ולתאר כיצד מתרחשות התפתחויות קוגניטיביות בסביבות למידה וכיצד הן קשורות לפעולות של אינטראקציה. האינטראקציות עשויות להיות דיאלוגיות, והן עשויות להתאפיין בשימוש בארטיפקטים. על כן, שדה זה נתמך על ידי מסורות מחקריות מגוונות ובהן הפסיכולוגיה הדיסקורסיבית, חקר האינטראקציה, חקר השיח, חקר השיחה, תיאוריית הפעילות והמסורת הסוציו-תרבותית. בנוסף לכך, סיטואציות למידה הן מרחבים עמוסים- ויזואלית, מילולית וסימבולית. הקושי בניתוחם גובר משעה שקיימות מסגרות פרשניות כה רבות, כאמור, ועל החוקר לפתח את השפה המושגית דרכה יתבונן בתהליכים.

הקבוצה מבקשת לקדם את התפתחות השפה התיאורטית של החוקרים ובהעשרתה באמצעות בחינה מרובת ממדים של דאטה מחקרי. הקבוצה תתמקד בהצגת דרכי ראייה וניתוח ובבחינת התאמתן לדאטה המחקרי של חברי הקבוצה. חברי הקבוצה מגיעים מתחומי למידת המתמטיקה והפילוסופיה. אנו עוסקים בניתוח אינטראקציות למידה בקבוצות קטנות, בסביבות דיאלוגיות טבעיות ומתווכות מחשב, ומעוניינים לצרף חוקרים בעלי עניין דומה-מתחומי מחקר ומסגרות ניתוח אחרות.

בכוונתנו לקיים עשרה מפגשים לאורך השנה. כמו כן, נפיק מיני-כנס של חוקרים צעירים במדעי הלמידה, בשיתוף פעולה עם קבוצה מקבילה מאוניברסיטת חיפה.

ראשי הקבוצה:

רתם עבדו, התכנית למדעי הקוגניציה

Rotem_abdu@yahoo.com

בנצי סלקמון, בית הספר לחינוך

benzion.slakmon@mail.huji.ac.il